

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 26. februar 2024.godine

RTS- Vukomanović: Dvoje dece obolelo od velikog kašlja na Institutu za majku i dete

RTS- Prevencija u Srbiji - na sistematskim pregledima najredovnije bebe, zašto odrasli ne kontrolišu zdravlje

RTS- KBC "Zemun" obeležio 240 godina rada

BLIC- BEBA OD 13 MESECI ZARAŽENA MALIM BOGINJAMA Raste broj registrovanih slučajeva, evo koliko ih je sada ima i gde najviše

BLIC- "Ne možete da verujete koliko su infarkt i šlog česti kod mladih!"
Doktorica Hitne pomoći UPOZORAVA: "Svi preko 30 godina da obrate pažnju na OVE SIMPTOME"

BLIC- "Država će dati priliku za posao i specijalizaciju i STUDENTIMA KOJI NEMAJU PROSEK IZNAD 9", poručila direktorka RFZO na konferenciji za studente medicine

DNEVNIK- MOŽDANI UDAR SE LEČI I LEKOVIMA I VEŽBAMA Upornošću tokom rehabilitacije do bržeg oporavka

POLITIKA- Terapija hormonima može da bude i štetna

DZ VOŽDOVAC- MEĐUNARODNI DAN RETKIH BOLESTI

Vukomanović: Dvoje dece obolelo od velikog kašlja na Institutu za majku i dete

U ovom trenutku grip, respiratorne infekcije, veliki kašalj, male boginje pune pedijatrijske ordinacije. Zamenik direktora Instituta za majku i dete Vladislav Vukomanović, navodi za RTS da se u toj ustanovi na odeljenju za lečenje plućnih bolesti nalaze dva deteta obolela od velikog kašlja i prema njegovim rečima u dobrom su stanju.

Vladislav Vukomanović navodi da su deca prošla dosta težak period, te da su bila na ventilaciji.

"Trenutno su dva deteta sa velikim kašljem ovde na našem odeljenju za lečenje plućnih bolesti, u dobrom opštem stanju su i prošla su dosta težak period na mehaničkoj ventilaciji, ali sada je to značajno bolje", navodi Vukomanović.

Ukazuje da je sada zatišje velikog kašlja i izražava nadu da će tako i ostati.

Vakcinacija protiv velikog kašlja je obavezna, počinje u drugom mesecu života, u nekoliko doza i završava se sve pred polazak u školu.

Potvrđen još jedan slučaj malih boginja

Potvrđen je još jedan slučaj malih boginja u našoj zemlji. Obolelo je jednogodišnje dete koje je nevakcinisano i koje je bilo u Rumuniji. Tako se broj obolelih povećao na 17.

U Beogradu, gde je i prijavljena epidemija, oboleleo je 14 osoba, a tri u Vojvodini.

Kada je reč o malim boginjama, Vukanović je rekao da su u protekla dva meseca imali tri bolesnika koja su pregledana u njihovoj pedijatrijskoj prijemnoj ambulanti uzrasta dva, šest i 15 godina.

"Jedna od njih je imala upalu pluća, lečena je na Infektivnoj klinici, druga dva su vraćena kući, preduzete su sve odgovarajuće mere da se zbrine sam bolesnik, ali i njegova okolina", navodi dr Vukomanović.

Kako sprečiti širenje infekcija

Roditeljima savetuje da se pridržavaju saveta svojih pedijatara iz domova zdravlja, i da se pridržavaju kalendara vakcinacije.

"Savetujem im da vakcinišu svoju decu redovno, da svakako pribegavaju onim opštim merama neširenja zaraznih bolesti, pranje ruku, izbegavanje velike gustine smeštaja itd. To je ono osnovno što će u izvesnoj meri sprečiti širenje ovih infekcija", poručio je dr Vukomanović.

Prevenција u Srbiji - na sistematskim pregledima najredovnije bebe, zašto odrasli ne kontrolišu zdravlje

Šezdeset dva odsto građana Srbije nikada nije otišlo ni na jedan preventivni pregled. Samo četiri odsto građana Srbije ide na sve dostupne preventivne preglede, dok 33 odsto ode na poneki. Prema ovoj statistici, delimo prvo, najgore mesto sa Poljskom, u konkurenciji 16 evropskih zemalja. Zbog čega ne idemo na sistematske preglede, iako na njih imamo pravo?

Na pitanje zašto ne idu na preglede, 35 odsto njih kaže da ne zna na koji bi pregled otišao, 23 odsto kaže da nema za to vremena, a 12 odsto se plaši loše dijagnoze.

Doktorka Dragica Bukumirić sa Instituta za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut" kaže da su najrevnosniji na sistematskim pregledima najmlađi.

"U tom predškolskom uzrastu, kada su deca mala, roditelji mnogo češće vode decu, jer kao bebe ih merite svaki dan, pratite njihov rast, razvoj i to, već u školskom uzrastu taj procenat se smanjuje", ukazuje dr Bukumirić.

Prevenција u Srbiji - na sistematskim pregledima najredovnije bebe, zašto odrasli ne kontrolišu zdravlje

Šezdeset dva odsto građana Srbije nikada nije otišlo ni na jedan preventivni pregled. Samo četiri odsto građana Srbije ide na sve dostupne preventivne preglede, dok 33 odsto ode na poneki. Prema ovoj statistici, delimo prvo, najgore mesto sa Poljskom, u konkurenciji 16 evropskih zemalja. Zbog čega ne idemo na sistematske preglede, iako na njih imamo pravo?

Na pitanje zašto ne idu na preglede, 35 odsto njih kaže da ne zna na koji bi pregled otišao, 23 odsto kaže da nema za to vremena, a 12 odsto se plaši loše dijagnoze.

Doktorka Dragica Bukumirić sa Instituta za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut" kaže da su najrevnosniji na sistematskim pregledima najmlađi.

"U tom predškolskom uzrastu, kada su deca mala, roditelji mnogo češće vode decu, jer kao bebe ih merite svaki dan, pratite njihov rast, razvoj i to, već u školskom uzrastu taj procenat se smanjuje", ukazuje dr Bukumirić.

Deca u prvoj godini života imaju mogućnost da imaju šest sistematskih pregleda, jer njih karakteriše brzi rast i razvoj, kako fizički, tako i psihički.

Kada je reč o školskoj deci, sistematski pregled se obavlja u domovima zdravlja, ali može da se organizuje i u školama, ako postoje adekvatni uslovi za to. Škole, međutim, nemaju obavezu da organizuju preventivne preglede.

"U svakom domu zdravlja imate dan kada je savetovalište i kada roditelji mogu da dovedu svoje dete", rekla je dr Bukumirić i istakla da niko neće pozvati roditelje na sistematski, već sami o tome treba da vode računa.

Kada je reč o odrasloj populaciji, takođe je zakon predvideo sistematske preglede.

"Zakonom je pružena mogućnost da vi to uradite. I to je sad na savesti čoveka koliko je njegova svest razvijena da brine o svom zdravlju i koristi sve mogućnosti koje je ovaj zdravstveni sistem pružio", zaključila je dr Bukumirić.

KBC "Zemun" obeležio 240 godina rada

Najstarija bolnica u zemlji, Kliničko bolnički centar "Zemun", obeležava 240 godina rada. Prethodne godine pregledano je 300.000 pacijenata o kojima je brinulo 1.300 zdravstvenih radnika.

Menjali su se lekari, medicinske sestre, oprema - ali njihova misija je uvek ista: Pacijent na prvom mestu.

"Zato što treba svi da shvatimo koliko je za 240 godina prošlo bolesnih ljudi kroz ovu ustanovu, tražeći i nalazeći lek svoje bolesti, dobru negu, toplu ljudsku reč i pomoć u teškim trenucima", kaže direktor KBC "Zemun" prof. dr Dragoš Stojanović.

Ministarka zdravlja prof. dr Danica Grujičić ukazuje da jubileji poput tog treba da nas podsete da "od nas ništa ne počinje, niti se sa nama završava".

"Mi smo tu da održimo, unapredimo i predamo dalje znanje, umeće, sposobnosti i talente na dobrobit svih naših pacijenata", ističe prof. dr Grujičić.

Naročito tokom pandemije, kada su četiri puta bili u crvenoj zoni.

“Vaši lekari, medicinske sestre, tehničari i svi ostali zaposleni borili su se za svaki život pružajući negu i podršku pacijentima u najtežim trenucima“, istakla je premijerka Ana Brnabić.

Za svoj rad dobili su i orden Svetog Save drugog stepena Srpske pravoslavne crkve!

“Ovo odličje pre svega smo dodelili jer je ovo mesto za nas sveto mesto. Najpre zbog toga što svi, evo 240 godina su radili i danas rade - služe životu“, poručio je patrijarh Porfirije.

KBC "Zemun" ima dve klinike, četiri bolnice i 37 službi.

BEBA OD 13 MESECI ZARAŽENA MALIM BOGINJAMA Raste broj registrovanih slučajeva, evo koliko ih je sada ima i gde najviše

Broj zaraženih malim boginjama u Srbiji raste iz dana u dan, a prema poslednjim podacima Instituta za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut" objavljenim danas, ukupno je registrovano 19 potvrđenih slučajeva morbila zaključno sa 25. februarom, a poslednji slučaj je zaražena beba od 13 meseci. Najviše zaraženih ima u Beogradu, gde je i prijavljena epidemija.

Na teritoriji grada Beograda, u okviru epidemije malih boginja prijavljene 22. februara, registrovano je 16 slučajeva morbila, koji su potvrđeni u Referentnoj laboratoriji Instituta za virusologiju, vakcine i serume "Torlak".

- Među obolelima je šestoro dece uzrasta od tri do pet godina, od kojih je petoro bilo nevakcinisano, a jedno je primilo jednu dozu vakcine sa komponentom protiv morbila, tri nevakcinisane osobe uzrasta 8, 15 i 19 godina, jedna potpuno vakcinisana osoba uzrasta 16 godina, kao i šest osoba starijih od 40 godina nepoznatog vakcinalnog statusa. Komplikacija u vidu upale pluća bila je prisutna kod troje obolelih - navode iz "Batuta".

Dana 13. februara potvrđene su male boginje u Referentnoj laboratoriji Instituta za virusologiju, vakcine i serume "Torlak", kod osobe sa teritorije Novog Sada uzrasta 46 godina koja je nepotpuno vakcinisana jednom dozom vakcine.

Zaražena i beba od 13 meseci

Jedan slučaj malih boginja potvrđen je 20. februara kod deteta sa teritorije Sremskog okruga (Stara Pazova), koje je u drugoj godini života i nije vakcinisano.

Dana 25. februara potvrđen je slučaj malih boginja kod nevakcinisanog deteta sa teritorije Severnobanatskog okruga, uzrasta 13 meseci.

Pooštrene mere epidemiološkog nadzora

Od 7. februara na snazi su pooštrene mere epidemiološkog nadzora nad malim boginjama na teritoriji Republike Srbije u skladu sa Planom aktivnosti za odstranjivanje ove bolesti u zemlji (prijava sumnje, laboratorijska dijagnostika, izolacija i lečenje obolelih, zdravstveni nadzor, epidemiološki nadzor, vakcinacija nevakcinisanih i nepotpuno vakcinisanih lica, vakcinacija osetljivih lica iz kontakta unutar 72 sata itd.).

Imajući u vidu navedene okolnosti, period zaraznosti, sezonost, ostvarene kontakte, mere pooštrenog nadzora treba sprovoditi do daljnjeg, odnosno najmanje do isteka perioda dvostruke maksimalne inkubacije od poslednjeg registrovanog slučaja, a u skladu sa procenom epidemiološke situacije u žarištu epidemije, odnosno na teritoriji Republike.

"Ne možete da verujete koliko su infarkt i šlog česti kod mladih!" Doktorica Hitne pomoći UPOZORAVA: "Svi preko 30 godina da obrate pažnju na OVE SIMPTOME"

"Ne možete da verujete kod koliko mladih ljudi se javlja infarkt i moždani udar", kaže doktorica Ivana Stefanović iz Hitne pomoći.

Noćas su u troje mladih pacijenata primljeni na odeljenje zbog infarkta miokarda, izjavila je doktorica Stefanović, navodeći da je sve više mladih koji imaju infarkt i moždani udar.

- Pitanje je da li su oni negirali simptome ili nisu ni razmišljali o njima. Međutim, granica za infarkt, za moždani udar se sve više spušta i prosto da ne verujete kod koliko mladih ljudi se to dešava. Razloga ima puno, ali ono o čemu mi treba da razmišljamo jesu faktori rizika - objašnjava dr Stefanović.

Naglašava da je jako važno ići na redovne sistematske preglede.

- Morate proveravati da li imate hipertenziju, morate ići na sistematske preglede, bar jednom godišnje, šećer da se drži pod kontrolom. Masne materije u krvi takođe da budu u redu i da se na vreme preduzmu svi oni koraci preventivni da ne bi došlo do akutnog koronarnog sindroma - objašnjava dr Ivana Stefanović.

Merite pritisak bar jednom mesečno

Mlad čovek od 30-35 godina mora da obrati pažnju na sledeće simptome:

- Od glavobolje preko bola u grudima, ali pritisak treba meriti bar jednom mesečno, naglašava doktorka.

Dakle, i u tim godinama, kaže, treba da proverite da li je vaš pritisak stalno u redu, bez obzira što vežbate, bez obzira što vodite neki zdrav način života.

- Koronarna bolest je multifaktorijalna. Možete imati lošu genetiku, a da radite sve što je dobro, pa opet morate proveravati svoje zdravlje. Možete imati dobru genetiku pa vam to omogućava da duže rabite svoj organizam i radite sve pogrešno. Pitanje je kad će se u kom trenutku nešto razviti - upozorava doktorka Stefanović.

"Ne boli glava samo zbog vremena..."

Ona ističe da bar jednom godišnje treba ići na sistematski pregled, uraditi krvnu sliku i biohemiju i bar jednom mesečno izmeriti pritisak.

- Kada vas zaboli glava da ne kažete to je samo zbog vremena ili je samo zbog toga što sam se iznervirao, nego jednostavno da vam to bude navika da proverite neke stvari, ne treba toga da se plašite - kaže dr Stefanović i naglašava:

"Tako ćemo na vreme otkriti neku bolest, a čim je na vreme otkrijemo, mnogo bolje je lečenje".

"Država će dati priliku za posao i specijalizaciju i STUDENTIMA KOJI NEMAJU PROSEK IZNAD 9", poručila direktorka RFZO na konferenciji za studente medicine

Konferencija "Od studenta do medicinskog stručnjaka", održana na Paliću, okupila je mlade i ambiciozne studente medicine sa ciljem da uče i razmene iskustva sa najvećim stručnjacima iz zdravstva.

Studentima je kroz više panel diskusija omogućeno da postavljaju pitanja i saznaju sa kojim se sve to izazovima suočavaju njihove starije kolegice, a konferenciju je otvorila prof. dr Radojević Škodrić, direktorka RFZO, koja je i učestvovala u panel diskusiji "Žene u medicini".

- Druge kolegice i kolege, dragi moji studenti, kako mi profesori to volimo da kažemo, izuzetna mi je čast i zadovoljstvo što imam priliku da budem sa vama i otvorim ovu konferenciju. Posebno mi je zadovoljstvo što sam danas među vama, mladima, jer vi ste sada u godinama u kojima i dalje dominira iskrenost, optimizam i nada - započela je svoj govor prof. dr Radojević Škodrić.

Na panel diskusiji „Žene u medicini“ zajedno sa direktorkom RFZO učestvovala su i direktorka KBC Bežanijska kosa prof. dr Marija Zdravković i prof. dr Bosiljka Đukanović, koje su govorile o brojnim i vrlo kompleksnim pitanjima sa kojima su susreću žene u medicini. Jedna od tema bili su i izazovi žena na liderskim pozicijama u zdravstvenom sistemu.

- Možda nije dovoljno žena na rukovodećim mestima, ali je činjenica da ih je sve više. Do pravog uspeha i karijere stiže se iskrenom borbom, a ne tako što se konkurentu podmeće noga. Takođe, ono što je jako važno, jeste da u samom startu, kada počnete da radite i zasnivate svoje porodice, imate podršku i poštovanje partnera. Morate biti sigurni i iskreni po pitanju vaših želja, po pitanju toga ko ste i kakve su vaše ambicije kad je karijera u pitanju.

Direktorka RFZO istakla je da država teži tome da obezbedi specijalizacije i poslove, čak i onim studentima koji nemaju prosek iznad devet.

- Kao direktorka RFZO moram da kažem da država intenzivno radi na unapređenju kvaliteta i uslova rada lekara. Već šest godina organizujemo zapošljavanje najboljih diplomaca, sa prosekom preko 9. Trudićemo se ubuduće da i oni sa prosekom ispod 9 dobiju svoju priliku. Radićemo i na tome ne bude sve koncentrisano na velike gradove, već da isti kvalitet zdravstvene zaštite bude u svakom mestu, bilo da u njemu živi nekoliko hiljada stanovnika ili milion.

Radojević Škodrić osvrnula se i na položaj žena u zdravstvu.

- Kada su žene u pitanju, i sama sam reagovala nekoliko puta kada su načelnici nekih bolnica odbijali da zaposle ženu. To je nedopustivo i takav stav niko od ljudi koji rukovode državom na podržava. Izgovori su da su žene male i sitne da bi bile hirurzi, to prosto nije tačno. Molim vas, ako vam se tako nešto desi, morate da reagujete – istiće direktorka RFZO.

Poseban akcenat Radojević Škodrić je stavila na važnost komunikacije između zdravstvenih radnika, koja je, smatra, nekada bila na boljem nivou, kao i na komunikaciju sa pacijentima. Takođe, jedna od poruka za studente bila je da moraju da naprave balans između studija medicine, kasnije zahtevnog posla u zdravstvu i privatnog života, kao i da čarobne formule nema.

Osim u formalnom i edukativnom delu konferencije, prof. dr Radojević Škodrić odvojila je vreme i da porazgovara sa studentkinjama koje su imale priliku da postave sva pitanja, zatraže savet u vezi sa specijalizacijom, kao i daljim karijernim razvojem. Profesorka je posebno istakla činjenicu da su ovi mladi ljudi odabrali dug i težak karijerni put, ali i da je to jedan od najplemenitijih i najlepših poslova. Iz svog bogatog iskustva i uverenja, studentima je dala i jedan savet:

- Volite svoj posao. Ovaj posao ne može da radi svako i definitivno se njime bave najbolji, najhrabriji i najistrajniji. Volite ga gde god da budete radili, u bilo kojoj bolnici ili kliničkom centru – poručila je Radojević Škodrić.

ДНЕВНИК

ДНЕВНИК

Politika Ekonomija Svet Sport Društvo Novi Sad Vojvodina Itronika Kultura Magazin

Low i ribolov

Ваш поуздан веб портал, ДНЕВНИК

МОЏДАНИ УДАР СЕ ЛЕЧИ И ЛЕКОВИМА И ВЕЏБАМА

Upornošću tokom rehabilitacije do bržeg oporavka

26.02.2024 - 08:07 - 08:00
26.02.2024 - 08:00

Nakon moždanog udara, prosečno trećina pacijenata ne preživi godinu dana, trećini ostaje invaliditet, a trećina obolelih bude bez posledica ili sa blagim posledicama koje ih ne ograničavaju u samostalnom funkcionisanju – kaže upravnik Klinike za neurologiju Univerzitetskog kliničkog centra Vojvodine docent dr. Zeljko Živanović i dodaje kako moždani udar može da pogodi svakoga.

Rano poboljšanje je prediktor dobrog oporavka, ali je, u isto vreme, u prvih nedeljama nakon šloga moguć i rizik od ponovnog moždanog udara.

- U akutnoj fazi najznačajniji su motorni simptomi, kao što je oduzetost polovine tela, poremećaji govora, vida, gubitak kontrole sfinktera (mokranja i defekacije). Na te simptome se i obraca najviše pažnje u akutnoj fazi. Nakon moždanog udara, kod pacijenata može doći i do promene ponašanja, raspoloženja, pamćenja, koncentracije, seksualne disfunkcije, što takođe veoma opterećuje i samog pacijenta i mađaje njegove negovatelje. Pacijenti se nekada ne oporave u potpunosti i neki od ovih simptoma mogu biti trajni, zbog čega oni nastavljaju da vode drugačiji život u odnosu na stanje pre moždanog udara. Kako bi se bolesnicima olakšao takav život i poboljšao njihov kvalitet, potrebno je angažovanje članova porodice i njihove okoline, kao i društva u celini – ispričao je dr Živanović.

17°C Mostly sunny 12:13 26.02.2024

МОЏДАНИ УДАР СЕ ЛЕЧИ И ЛЕКОВИМА И ВЕЏБАМА Upornošću tokom rehabilitacije do bržeg oporavka

- Nakon moždanog udara, prosečno trećina pacijenata ne preživi godinu dana, trećini ostaje invaliditet, a trećina obolelih bude bez posledica ili sa blagim posledicama koje ih ne ograničavaju u samostalnom funkcionisanju – kaže

upravnik Klinike za neurologiju Univerzitetskog kliničkog centra Vojvodine docent dr Željko Živanović i dodaje kako moždani udar može da pogodi svakoga.

Rano poboljšanje je prediktor dobrog oporavka, ali je, u isto vreme, u prvim nedeljama nakon šloga moguć i rizik od ponovnog moždanog udara.

- U akutnoj fazi najznačajniji su motorni simptomi, kao što je oduzetost polovine tela, poremećaji govora, vida, gutanja, kontrole sfinktera (mokrenja i defekacije). Na te simptome se i obraća najviše pažnje u akutnoj fazi. Nakon moždanog udara, kod pacijenata može doći i do promene ponašanja, raspoloženja, pamćenja, koncentracije, seksualne disfunkcije, što takođe veoma opterećuje i samog pacijenta i nadalje njegove negovatelje. Pacijenti se nekada ne oporave u potpunosti i neki od ovih simptoma mogu biti trajni, zbog čega oni nastavljaju da vode drugačiji život u odnosu na stanje pre moždanog udara. Kako bi se bolesnicima olakšao takav život i poboljšao njegov kvalitet, potrebno je angažovanje članova porodice i njihove okoline, kao i društva u celini – ispričao je dr Živanović.

Jedan od simptoma koji se javlja odloženo nakon moždanog udara je i spasticitet, odnosno pojačan tonus mišića ruke i noge pogođene strane tela, koji često bude praćen neprijatnim senzacijama i bolovima, što zahteva dodatni tretman i lekove, kao što je npr. primena botulinus toksina, za opuštanje mišića, tj. popuštanje spazma.

Pacijenti treba da budu uporni tokom rehabilitacije, naročito u prvim mesecima (dr Željko Živanović)

Pacijenti sa značajnim posledicama moždanog udara imaju ograničenu pokretljivost, te su im neophodna pomagala kao što su štap sa četiri tačke oslonca, hodalica, a nekada čak i invalidska kolica. Njima je važno da imaju pristup, te su potrebne rampe u nekim javnim ustanovama, a nekada je potrebno i promeniti uslove u kući kako bi se izbegle različite vrste prepreka (stepeništa, rukohvati i sl.). Kao posledice, moguće su poremećaji ponašanja, raspoloženja, pamćenja što se sve odražava i na druge ukućane. Stoga je potrebna stalna psihološka podrška kako samom pacijentu, tako i njegovim ukućanima, odnosno negovateljima.

- Kada pričamo o akutnom lečenju, ukoliko je u pitanju ishemijski moždani udar, pacijentu se prvo rešava zapušeni krvni sud, što se radi lekovima ili endovaskularnom intervencijom, koju sprovode interventni radiolozi. U akutnoj fazi počinje i rana rehabilitacija, odnosno fizikalna terapija, koju sprovode fizijatri i fizioterapeuti, a započinje još tokom lečenja na neurološkim odeljenjima. Tu se rade vežbe kako bi se postigla vertikalizacija, odnosno najpre sedenje, ustajanje, pa na kraju i hodanje. U rehabilitaciji učestvuju i logopedi, kako bi se oporavio govor, ali i funkcija gutanja. I u ovoj fazi rehabilitacije je veoma važna stalna psihološka podrška – objašnjava dr Živanović.

Potrebna udruženja pacijenata

Dr Živanović je ispričao kako se u Evropi posvećuje pažnja životu nakon moždanog udara, kako bi se pomoglo pacijentima i negovateljima, pre svega u smislu poboljšanja kvaliteta života. Osnivaju se udruženja u kojima su pacijenti, lekari, medicinski tehničari, terapeuti, logopedi. U Srbiji postoji jedno nacionalno udruženje pacijenata, sa sedištem u Čupriji, koje ima uglavnom regionalni značaj, ali je potrebno više takvih udruženja.

Nakon akutnog lečenja u bolnici, gde provode od nekoliko dana, do nekoliko nedelja, pacijenti se potom najčešće upućuju u ustanove specijalizovane za rehabilitaciju, Kliniku za medicinsku rehabilitaciju UKCV ili specijalizovane bolnice, odnosno banje u Melencima, Slankamenu, Bezdanu.

- Najčešće pacijenti direktno iz bolnice idu u ove ustanove, a nekada prvo budu jedan period kod kuće, pa se tek upućuju u ove banje. Tamo rade vežbe, imaju kineziterapiju, terapije strujom, ultrazvukom, baleoterapiju i sve što

lekari – fizijatri procene da treba. Odnosno sve ono što im je potrebno za oporavak. Obično ostaju u banjama do najviše tri meseca – istakao je dr Živanović.

Prema njegovim rečima, pacijenti treba da budu uporni tokom rehabilitacije, naročito u prvim mesecima. Nakon šest meseci do jedne godine postigne se maksimalno mogući oporavak.

- Ne treba očekivati čuda. Ne može se uvek očekivati veliki funkcionalni oporavak, posebno kod teškog moždanog udara. Međutim, oni sa blažim posledicama se mogu vratiti normalnom životu i prethodnom poslu – napomenuo je dr Živanović.

ПОЛИТИКА

Terapija hormonima može da bude i štetna

Pod dejstvom insulina iz pankreasa menja se metabolizam šećera i nastaju promene u kvalitetu kostiju, što može dovesti do preloma ukoliko se nepravilno koriste sintetski kortikosteroidi ili preterano luči kortizol

Poznato je da hormoni igraju važnu ulogu u životu i da je veliki broj zdravstvenih problema povezan sa njima. Tako se smatra da je insulinska rezistencija najprisutnija u životima žena koje žele da smršaju ili se leče zbog steriliteta, da hormon rasta može da pomogne svima da dostignu željenu visinu ili da poboljšaju svoje telesne performanse, kao i da Hašimotov tiroiditis uvek treba lečiti. Ali da li su to baš tačni stavovi? I koliko su hormoni svemoguć?

Kako ističe dr Đuro Macut, redovni profesor interne medicine i endokrinologije na Medicinskom fakultetu u Beogradu, dugogodišnji rukovodilac na Klinici za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma Univerzitetskog kliničkog centra Srbije i jedan od vodećih endokrinologa u našoj zemlji, naglašava da se smatra da je endokrinologija tesno povezana sa hormonima koji upravljaju brojnim procesima u organizmu. Tako se menja metabolizam šećera pod dejstvom insulina iz pankreasa, nastaju značajne promene u kvalitetu mekih tkiva i kostiju, što može dovesti do preloma ukoliko se nepravilno koriste sintetski kortikosteroidi ili preterano luči kortizol iz nadbubrežnih žlezda, ili žena ne može da ostane trudna ukoliko su povišene vrednosti testosterona, odnosno ukoliko postoji izražena insulinska rezistencija u okviru sindroma policističnih jajnika. S druge strane, tumorski izmenjena hipofiza, koja je i centralna regulatorna žlezda našeg tela, prema rečima profesora Macuta, može da dovede do navedenih ili nekih drugih naoko skrivenih poremećaja, a koje jedino iskusni endokrinolog može da

primeti. Profesor Macut smatra da sagledavanjem kliničke slike i hormonskih analiza endokrinolog može usmeriti dalje ispitivanje i lečenje navedenih i drugih brojnih poremećaja u endokrinologiji.

– Moć medija i društvenih mreža je toliko dominantna da se ljudi i u svetu i kod nas oslanjaju na laička i pojednostavljena tumačenja pojma insulinske rezistencije dovodeći je u istu ravan sa gojaznošću ili dijabetesom. Zapravo se radi o molekularnoj izmeni u ćelijama i tkivima našeg organizma koja loše prenose biološke signale i dovode do posledično visokog insulina, a zatim i nastanak metaboličkog sindroma i tipa 2 dijabetesa. Takođe, pojednostavljeno tumačenje insulinske rezistencije kroz neodgovarajuće testiranje dovodi do još veće zablude, i veoma često, i do pogrešnog i nepotrebnog lečenja lekovima kao što je široko korišćeni metformin, ili u poslednje vreme popularni ali slabo efikasni inozitoli – smatra dr Macut, koji je nedavno dobio prestižnu godišnju nagradu za naučni doprinos Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Naš sagovornik kaže da je zloupotreba hormona prisutna, ali da se o njoj malo govori u stručnoj javnosti. Možda je tome razlog i nespremnost pacijenata da svoje tegobe dovedu u vezu sa izlaganjem hormonima. Primer su zablude o korišćenju metformina ili levotiroksina u svrhu gubitka težine, što kod osoba kod kojih primena ovih lekova nije indikovana, dovodi do značajnih zdravstvenih poremećaja. Daleko štetnije efekte ima nekontrolisana i nestručna primena steroida, kako u cilju poboljšanja sportskih performansi, tako i u cilju održavanja nerealne slike o dugovečnosti uz pomoć hormona i njihovih zamena.

Profesor Macut je u dugom periodu bio stalni predstavnik Endokrinološke sekcije Srpskog lekarskog društva pri Evropskom endokrinološkom društvu, predsedavajući Saveta evropskih endokrinoloških društava, a sada je izabrani član Izvršnog odbora Evropskog endokrinološkog društva, krovnog udruženja svih endokrinologa u Evropi.

– Da bi se sprečilo osipanje znanja, na Medicinskom fakultetu u Beogradu kao vodećoj obrazovnoj ustanovi u zemlji, čine se ogromni naponi za održanje odgovarajućeg nivoa obrazovanja u polju endokrinologije. S druge strane, postoji i stalna potreba da se rezultati naše endokrinološke naučne zajednice, proistekli iz rada u našim institucijama ili u okviru međunarodne saradnje, predstave i van okvira Srbije. Zbog toga sam kao član nekoliko programskih odbora evropskih endokrinoloških kongresa imao privilegiju i zadovoljstvo da veliki broj uglednih profesora iz naše sredine predložim za predavače u kongresnim simpozijumima i ekspertskim sesijama, i na taj način doprinesem predavljanju rezultata i afirmaciji naših eksperata na nivou Evrope – navodi dr Macut, ovogodišnji dobitnik Karađorđeve zvezde za naročite zasluge u oblasti endokrinologije.

Revolucionarni zaokret u lečenju naslednih bolesti

Oblast reproduktivne endokrinologije predstavlja uže polje naučnog rada našeg sagovornika, gde je pre više od jedne decenije sa molekularnim biologima sa Instituta za biološka istraživanja Univerziteta u Beogradu pokrenuo stvaranje životinjskog modela sindroma policističnih jajnika. Dobijeni značajni rezultati doprineli su kreiranju kliničkih istraživanja koja su pokazala postojanje biohemijskih i hormonskih poremećaja uključujući nastanak masne jetre, insulinske rezistencije i poremećaja metabolizma šećera koji vodi u dijabetes, pogoršan oksidativni stres koji uz jasne kardiovaskularne faktore rizika vodi nastanku nepovoljnih kardiovaskularnih ishoda kod žena obolelih od sindroma policističnih jajnika. Složeni put od analiziranja uzroka ovog sindroma do pravilnog kliničkog klasifikovanja problema u sindromu označava se kao fenotipizacija i uslovljava odgovarajuće lečenje za svaku ženu tokom njenog reproduktivnog perioda.

– Mislim da endokrinologiju čeka uzbudljiv period korišćenja saznanja o molekularnim mehanizmima nastanka bolesti za primenu molekularnih terapija gde će genska terapija svakako zauzeti svoje mesto. Očekujem da će pomoci u genskoj terapiji doprineti revolucionarnom zaokretu kako bi se neke nasledne bolesti stavile pod kontrolu. Sa zadovoljstvom mogu istaći da je nedavno naša klinika dobila najsavremeniji aparat za analizu gena u

cilju otkrivanja specifičnih naslednih poremećaja, a koji će uskoro početi sa radom. Ovakvim tehnološkim unapređenjem doprinećemo boljem i efikasnijem lečenju naših pacijenata, kao i boljoj edukaciji naših lekara – otkrio je dr Macut.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН РЕТКИХ БОЛЕСТИ – 29.02.2024.

Авалски торањ у бојама ретких болести: "ПОДЕЛИ СВОЈЕ БОЈЕ"

Међународни дан ретких болести обележава се на иницијативу Европске организације за ретке болести, у циљу ширења свести јавности о проблемима и изазовима са којима се суочавају особе које живе са неком од ретких болести и о могућностима да уз потребну подршку живе садржајним животом достојним сваког човека.

Процењује се да приближно 350 милиона људи у свету има дијагнозу ретке болести, док у Србији има око 450.000 оболелих, при чему су највише погођена деца, чак 75 %, од чега пету годину живота не доживи њих 30 %, а 12 % њих не доживи петнаесту годину живота.

У организацији Службе за поливалентну патронажу и Службе за здравствену заштиту одраслог становништва **29. фебруара 2024. године од 7:30 до 10:00 часова**

- у **Кутку здравља 1** (ул.Устаничка 16, хол код лабораторије) ,
- **Кутку здравља 2** (Амбуланта Јајинци, Булевар ЈНА 86а) и
- уобичајено **кроз рад у породицама** биће пружене следеће услуге/садржаји :
  - ✓ **Саветовање о животном стилу** правилна исхрана, свакодневна физичка активност, одржавање нормалне телесне тежине, избегавање сувишног излагања сунцу, заштита од инфекција које се могу развити у рак, смањење имуног одговора, штетност удисања дуванског дима и злоупотреба алкохола и психоактивних супстанци.
  - ✓ **Подизање свести родитеља** о важности раног откривања и дијагностиковања ретких болести
  - ✓ **Подела промотивног материјала** везаног за унапређење здравља и превенцију оболевања